

Skønlitteraturen som refleksionsrum

Af Lisbet Vestergaard, projektleder, Tænk tanken Fremtidens Biblioteker

Syv ledere fra forskellige brancher valgte i foråret 2023 at deltage i og teste et ledelsesforløb, hvor læsning af skønlitteratur var det fælles afsæt. Senere på året prøvede en gruppe biblioteksledere fra hovedstadsområdet konceptet på egen krop i en tilpasset version. Hvad kan skønlitteraturen give af værdi til den enkeltes ledelsespraksis, og hvorfor har folkebiblioteket en vigtig rolle at spille i denne sammenhæng?

Det er svært for mange ledere at skabe rum til dybere refleksion i en presset hverdag. Samtidig kalder et arbejdsmarked i forandring netop på en ledertype, der har mod og nysgerrighed til ikke blot at handle, men også at stoppe op og reflektere på nye måder. Refleksion, åbenhed og empati bliver vigtige elementer i ledelse på et arbejdsmarked præget af stor kompleksitet og høj forandringshastighed.

Vores erfaring viser, at det at læse skønlitterære tekster er på vej frem som en måde til at skabe et personligt, reflek-

sivt rum på i egen ledelsespraksis. Læsning af skønlitteratur skaber afsættet for andre typer af inspiration, refleksion og erkendelse, end dem der opstår i læsningen af faglig ledelseslitteratur eller i konventionelle ledelsesudviklingsforløb.

I vores testforløb læste syv ledere forskellige typer af skønlitterære tekster, som de sammen drøftede i en faciliteret og fortrolig ramme. Det var op til gruppen, hvilke temaer fra teksterne de ville fordybe sig i. Dialogerne i gruppen var ikke møntet på afkodning af forfatterens budskaber, men udelukkende den enkelte leders meningsskabelse og inspiration. Lederne mødtes seks gange, og til hver gang blev der udvalgt en tekst til dem. Ledelsesråd-

giver Mikael Bierbaum faciliterede møderne, og litteraturformidler Ellen Ingerslev Kristensen kuraterede teksterne.

Fakta om pilotforløbet

I foråret 2023 deltog syv ledere i et pilotprojekt initieret af Tænk tanken Fremtidens Biblioteker. Med skønlitteraturen som afsæt mødtes lederne for at skabe et rum til at reflektere over deres egen ledelse. Gruppen mødtes seks gange, og hvert møde varede to timer. Inden hvert møde havde de læst en skønlitterær tekst.

Tænk tanken Fremtidens Biblioteker stod for koordinering og projektledelse. Ledelsesrådgiver Mikael Bierbaum faciliterede gruppens dialog. Litteraturformidler Ellen Ingerslev Kristensen fra Københavns Hovedbibliotek kuraterede teksterne.

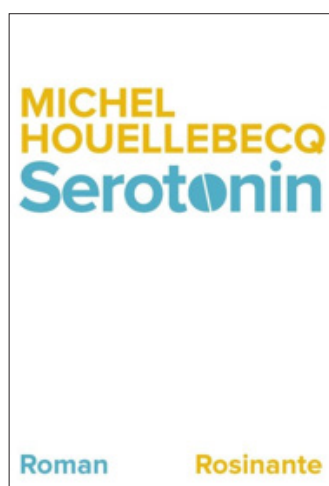
Lederne i testforløbet læste seks forskellige tekster. Til første mødegang havde de læst Paul Austers korte essay Undergrund fra samlingen "Samtaler med fremmede".

Derudover læste gruppen:

- Et uddrag af romanen "Hjem" skrevet af Judith Herman
- Romanen "Lejlighedssange" af Stine Pilgaard
- To essays fra samlingen "Noter til mig selv" af Emily Pine
- Et uddrag af romanen "Serotonin" af Michel Houellebecq
- Novellen "Nådsensbrød" af Henrik Pontoppidan

m for ledere

Vi havde indbygget en række ben-spænd i det dynamiske og skræddersyede tekstvalg. Deltagerne skulle møde ny og ældre litteratur, og der skulle både være kvindelige og mandlige forfattere repræsenteret. Gruppen læste en roman, essays, noveller og romanuddrag. De lyttede og de læste i papirbøger. På den måde fik de tilbudt forskellige indfaldsvinkler til deres konkrete læserpraksis, og de fik præsenteret tekster, de aldrig selv ville have opsoget. Her kom bibliotekets lit-

teraturformidler stærkt på banen med viden om litteratur i bred forstand og evnen til at matche og udfordre temaer med konkrete tekster. Vi fik bekræftet vores tese om, at det er helt oplagt at bruge bibliotekets brede og dybe literaturfaglighed i denne typer samarbejder.

En smagsprøve på konceptet

20 biblioteksledere prøvede konceptet i kort form på Gentofte Centralbibliotek i december 2023. Lederne brugte først 10 minutter på at læse et uddrag af Jeppe Brixvolds novelle "Velfærdschefen" og lignelsen om vingårdsbonden fra Det Nye Testamente. Derefter talte de om teksterne i mindre grupper, og ledelsesrådgiver Mikael Bierbaum faciliterede dialogen ved undervejs at stille refleksionsspørgsmål som: "Hvilken af personerne i fortællingen vil du helst være? Hvem har du mindst lyst til at være?"

Johan Kjærulff Rasmussen er faglig leder ved Valby Biblioteker og deltog i workshoppens for biblioteksledere i december 2023. Han ser en række perspektiver i at koble ledelse og skønlitteratur: "Min oplevelse af at bruge skønlitteraturen som en fælles refleksionsrum er, at den kan åbne for helt

nye perspektiver og at den gør samtalen om ledelsesmæssige temaer og dilemmaer mindre låst. Tankerne flyver på

en anden måde, når man ikke skal forholde sig til rigtigt og forkert eller løsningsforslag til et konkret problem. Den skønlitterære tekst giver et afsæt for, at dialogen vokser mere organisk. Der er en vis grad af uforudsigelighed på færde, samtidig med at man pejler sig ind på ledelse som fællesnævner. Jeg ser også denne type samtaler om skønlitteratur som en måde at skyde genvej til nærvær, og det kan helt klart bruges i forskellige ledelsesmæssigt kontekster."

Tænketanken Fremtidens Biblioteker og ledelsesrådgiver Mikael Bierbaum arbejder videre med konceptet i 2024 og er blandt andet i dialog med Professionshøjskolen Absalon om et forsknings samarbejde.